
Na tien jaar is het inventariseren van het Delfts kerkelijk erfgoed voltooid !!

Toen wij in 2003 onze stichting oprichtten was één van de doelstellingen: het inventariseren van het Delfts kerkelijk erfgoed. Zorg voor erfgoed vereist minstens dat we wéten wat er aanwezig is. In 2007 zijn Rob van Soldt en Frans Coppens eraan begonnen. Nu tien jaar later is het project afgerond. We willen dit feestelijk gedenken op zaterdagmorgen 25 maart met een lezing van Gerrit Verhoeven en een toespraak van Wim van Leeuwen. Aansluitend openen we een nieuwe tentoonstelling die verrassende voorwerpen toont die tijdens de inventarisatie aan het licht zijn gekomen. U leest in deze Nieuwsbrief ook hoe ver we zijn gevorderd met de financiering van de restauratie van de kruiswegstaties.

Uitnodiging

Inventarisatie kerkelijk erfgoed voltooid!!!
Opening nieuwe tentoonstelling.
Zaterdag 25 maart 2017, Maria van Jessekerk,

We hebben u in de loop der jaren regelmatig op de hoogte gehouden van de vorderingen van het inventariseren. Nu kunnen we trots en blij melden dat na tien jaar de inventarisatie van het Delfts kerkelijk erfgoed is voltooid. Alle kerken en kapellen van de stad gaven hun medewerking door hun kasten en kluisen te openen, 4300 items werden gefotografeerd en gearhiveerd. Een prachtig resultaat dat uniek is in Nederland. We willen dit vieren met een lezing van de oud-gemeentearchivaris van Delft Gerrit Verhoeven: **Geschiedenis als getuigenis. Kerkelijk erfgoed bedreigd en bewaard.**

Wim van Leeuwen zal daarna uit de doeken doen waar het werk uit heeft bestaan, welke

verrassingen of problemen zich hebben voorgedaan, welke vondsten en verhalen aan het licht kwamen.

Ter afsluiting zal Gerrit Verhoeven de nieuwe tentoonstelling openen die deze keer is ingericht door de twee vrijwilligers die het hele karwei geklaard hebben, Rob van Soldt en Frans Coppens.

Programma

9.30 uur inloop, koffie en thee
10.00 Opening door Wim van Leeuwen
10.05 Toespraak Gerrit Verhoeven:
Geschiedenis als getuigenis, kerkelijk erfgoed bedreigd en bewaard.
10.55 Koffiepauze
11.10 Toespraak Wim van Leeuwen: In samenwerking met de kerken is het Delfts kerkelijk erfgoed geïnventariseerd.
11.50 Huldiging Rob en Frans en aansluitend opening tentoonstelling door Gerrit Verhoeven.
12.00 Afsluiting en bezoek tentoonstelling

(Voor inhoudelijke toelichting zie pag. 2)

Geschiedenis als getuigenis

Kerkelijk erfgoed bedreigd en bewaard

In deze lezing gaat Gerrit Verhoeven in op de omgang met kerkelijk erfgoed in verleden, heden en toekomst. Aan de hand van Delftse voorbeelden laat hij zien hoe wisselend de waardering voor de materiële en de immateriële uitingen van religie altijd is geweest. Wat door de ene generatie werd gekoesterd, bewonderd, werd door een andere verguisd of zelfs vernietigd. Zelfs binnen één en dezelfde gezindte kon de omgang met het erfgoed in korte tijd radicaal veranderen. De spreker behandelt de grote verliezen die het Delftse erfgoed leed door de stadsbrand en de beeldenstorm, maar ook door verwaarlozing en misplaatste zuinigheid. Gelukkig staat er veel tegenover: telkens weer hebben mensen zich ingespannen om ‘nieuw’ erfgoed te scheppen of bedreigd erfgoed te redden. De discussie over de toekomst van religieus erfgoed is in onze tijd actueler dan ooit. Om die discussie te kunnen voeren met kracht van argumenten, is een inventarisatie zoals de SKED nu heeft voltooid, van cruciaal belang.

Een blikken doos met relikwieën in de Oud-Katholieke Kerk.

Gerrit Verhoeven studeerde geschiedenis aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waar hij in 1992 promoveerde op *Devotie en negotie. Delft als bedevaartplaats in de late middeleeuwen*. In 1994 werd hij benoemd tot gemeentearchivaris van Delft. In 2016 publiceerde hij *De derde stad van Holland. Geschiedenis van Delft tot 1795*.

Terugblik Open Monumentendag 10 en 11 september 2016

Het thema van Open Monumentendag 2016 was Iconen en Symbolen. Nooit eerder paste een thema zo goed bij de kerken. Het bood een goede gelegenheid om de rijke symboliek van het kerkelijk erfgoed en de waardevolle boodschap van historische en eigentijdse iconen onder de aandacht te brengen.

Het bestuur van Open Monumentendag tipte ons al bijtijds en bood de SKED alle ruimte om de kerken van Delft uit te nodigen om dit jaar op de open dagen extra aandacht te besteden aan het promoten en tonen van het eigen erfgoed aan het publiek. Zet je kasten en kluizen open en vertel het verhaal van de rijke historie die je mag beheren. De bezoekers zullen verrast zijn, maar als beheerder zul je misschien opnieuw naar waarde schatten wat je is toevertrouwd.

Kerken hebben veel te delen en het blijkt in deze tijd vaker dat ook niet-kerkleden geboeid kunnen raken door de geschiedenis van preekstoelen en liturgisch vaatwerk en alles wat daar verder bij hoort aan kunst, beelden en liturgische aankleding.

Dertien kerken en kapellen stelden hun deuren open. Als SKED hebben we deze dertien gevraagd om een specifiek typerend icoon of symbool van hun kerk in het licht te zetten. Alle dertien reageerden positief zodat zij in een kerkenpad met elkaar werden verbonden.

Het bestuur van Open Monumentendag bood ons ruimte en royale medewerking om dit kerkenpad op te nemen in het Programma-boekje en in het Activiteitenoverzicht. Achteraf hoorden we van meerdere deelnemers, onder andere van de Oud-Katholieke Kerk, kapel OD 18, de Vredeskerk, de Lutherse Kerk, dat de belangstelling groter was dan men van vorige jaren gewend was. We schrijven dit natuurlijk graag toe aan de extra informatie en reclame die we via het bestuur van Open Monumentendag aan het kerkenpad konden besteden.

De nieuwe tentoonstelling

Vanaf 25 maart willen wij u weer verrassen met bijzondere stukken uit de depots van het Delfts kerkelijk erfgoed. Rob van Soldt en Frans Coppens die de inventarisatie op zich namen, bezochten een grote verscheidenheid aan locaties in Delft om het aanwezige roerend erfgoed vast te leggen. Aan hen hebben wij gevraagd 'geef nu eens een lijstje van bijzondere voorwerpen die jullie tegen kwamen'. Kies dan maar eens uit 4300 voorwerpen. We zijn samen toch tot een selectie gekomen. Achter al die voorwerpen zit een verhaal en die verhalen laten we spreken.

Een rijkversierde monstrans

De tentoonstelling in de Maria van Jessekerk blijft een jaar staan en is geopend op de donderdag van 13.30 – 16.15 uur en op zaterdag van 12.15 – 16.15 uur.

De kruiswegstaties

Op onze Nieuwsbrief van november 2016, een speciaal nummer om het restauratieproject toe te lichten, hebben wij veel reacties ontvangen van u als donateurs en andere belangstellenden. We ontvingen ook financiële bijdragen ter ondersteuning van de restauratie. In de vorige Nieuwsbrief hebben we vermeld dat de begroting € 95.000 bedraagt en dat wij op dat moment € 42.000 aan toezeggingen hadden. Ondertussen hebben wij nieuwe toezeggingen ontvangen en inclusief uw donatie staat de teller op € 73.000.

De volgende fondsen hebben geld toegezegd: Fonds 1818, Pr. Bernhardcultuurfonds, Meens Luyten Janssen Block Fonds, het Dominique en Maria Janssen Fonds, Stichting Dioraphte, Dr. Hendrik Muller's Vaderlands Fonds, Mr. Paul de Gruyter Stichting, Bonhomme Tielens Stichting, Stichting Van der Mandele, Rabobank Zuid-Holland Midden en Historische Vereniging Delfia Batavorum. Wij zijn nog met enige fondsen in gesprek. Maar u kunt ons ook verder helpen.

Bestuurswijziging

Tot onze spijt heeft Joop van der Loo om gezondheidsredenen zich teruggetrokken uit het bestuur, hij was sinds augustus 2013 lid. Wij zullen zijn positieve inbreng en levendige aanwezigheid gaan missen.

Met genoegen kunnen we melden dat Joop van Doorne, geen onbekende in PKN-Delft, in oktober 2016 tot het bestuur is toegetreden.

Comité van Aanbeveling

We heten burgemeester mevrouw Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart van harte welkom in het Comité van Aanbeveling. De SKED is geen binnenkerkelijke aangelegenheid, het betreft mede de culturele geschiedenis van de stad. Na het aftreden van Dr. A.J. Plaisier als scriba van de PKN en als lid van het Comité, heeft zijn opvolger als scriba Dr. R. de Reuver zich eveneens bereid verklaard om in het Comité zitting te nemen.

Financiën 2016/2017

Het afgelopen jaar hebben we veel tijd gestoken in het werven van fondsen voor de restauratie van de kruiswegstaties uit de voormalige Hippolytuskerk. In het najaar hebben we u als lezers van onze nieuwsbrief en bezoekers van onze zaterdagochtendbijeenkomsten ook om een bijdrage gevraagd. Velen van u hebben daar gehoor aan gegeven waarvoor we u hartelijk danken. Donaties zijn nog altijd welkom. Graag bij de overschrijving vermelden dat het een bijdrage voor de kruiswegstaties betreft.

Bij deze nieuwsbrief ontvangt u de acceptgiro. Wij rekenen op een bijdrage van € 20 voor 2017, als u die niet al hebt overgemaakt. Tot onze grote verrassing hebben we al een aantal donaties ontvangen voor 2017.

Periodieke gift

Vanaf dit jaar willen we u ook de mogelijkheid bieden om uw jaarlijkse bijdrage in een periodieke gift vast te leggen. Dit is voor u financieel aantrekkelijker omdat voor deze gift geen drempel geldt voor de aftrek inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u nog 25% extra aftrekken omdat wij een culturele ANBI zijn. Als u bijvoorbeeld € 50 per jaar aan de SKED doneert, kunt u € 62,50 opvoeren als aftrekpost. Voor een periodieke gift geldt geen drempel en aan deze gift is geen maximum gebonden. Belangrijkste voorwaarden zijn dat u minstens vijf jaar dit bedrag doneert en dat dit in een overeenkomst is vastgelegd. Meer informatie kunt u vinden op de website van de belastingdienst (www.belastingdienst.nl met als zoekterm 'periodieke gift').

Als u geïnteresseerd bent in het doen van een periodieke gift aan de SKED of anderszins informatie wilt, dan kunt u contact opnemen met de penningmeester van de SKED: e-mail: govert.verstappen@xs4all.nl of telefonisch: 015-2629982 (na 19.00u).

Govert Verstappen, penningmeester

Attentie

Het e-mailadres van de SKED is gewijzigd. Het was sked@online.nl

Het is nu:
skeddelft@gmail.com

=====

COLOFON

Een uitgave van de Stichting Kerkelijk Erfgoed Delft.
Nummer 31 – februari 2017

COMITÉ VAN AANBEVELING:

Mgr.dr. J.A.O.L. Vercammen,
aartsbisschop Oud Katholieke Kerk, Amersfoort
Dr. R. de Reuver, scriba Protestantse Kerk in Nederland
H.M.W. Egging, vicaris R.K. Kerk, bisdom Rotterdam
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart, burgemeester van Delft
Mr. drs. G.A.A. Verkerk, oud burgemeester van Delft

BESTUUR:

Ing. W.A.G. van Leeuwen, voorzitter
G.L. Lansbergen, secretaris
Ir. G. Verstappen, penningmeester
W. Vermaas, lid
Ing. J. van Doorne, lid

CONTACTADRES:

De heer G. Lansbergen,
Buitenwatersloot 336, 2614 GR Delft,
tel 015-2144366, e-mail: skeddelft@gmail.com
www.sked.nl

BANKREKENINGNUMMER.:

NL05 RABO 0358 2476 40 t.n.v.
Stichting Kerkelijk Erfgoed Delft